

Ann Kristin Austarheim, Anestesisykepleier på Ahus og tidl. høyskolelektor

Å bli sykepleier er ingen menneskerett

Jeg håper sykepleierutdanningen snart vil kvalifisere seg til en utdanning med høy kvalitet.

Da jeg leste artikkelen «Klar for virkeligheten?» i Sykepleien nummer 10, ble jeg provosert og veldig bekymret over resultatene fra den frivillige kunnskapstesten som var utarbeidet av NSF Student. Jeg ble provosert fordi det er så lett å bestå sykepleierutdanningen uten altfor mye slit. Det er jo tross alt en høyere utdanning, og da bør man kunne forvente at det stilles krav deretter. Det skal ligge prestisje i å gjennomføre en slik utdanning. Bekymringen min bunner i yrkets alvorlighetsgrad. Virkeligheten som sykepleier og student stemmer ikke overens. For øvrig er jeg heller ikke overrasket over de dårlige resultatene fra den frivillige kunnskapstesten. Men det har motivert meg til å skrive en kraftig kritikk av sykepleierutdanningen. Å være rund i kantene hjelper ikke. Det er på tide å kalle en spade for en spade og innse hvilke konsekvenser det vil få for utdanningen i framtiden, at den ikke holder mål. Studenter og utdanning er mine hjertesaker, og jeg har mange tanker og visjoner for hvordan jeg ønsker det skal være framover. Det skal være tøft å være sykepleierstudent, og det skal være hardt. Det vil si at det skal være tidkrevende å oppnå gode resultater både i teori og praksis.

Vi må sette høye krav

Vi leser og hører om mye som er galt med sykepleierutdanningen, og hvor dårlige studentene gjør det i praksis og på skriftlige skoleeksamen. Dette er ikke noe nytt. Jeg tror også mange er mektig lei av å lese om det. Men når skal det skje en konkret endring på høyskolene? Jeg vet at noen allerede har gjort endringer i utdanningsprogrammet. Jeg håper bare at det fører til at man siler ut flere studenter som ikke består, fordi kravene blir enda høyere. Sykepleierutdanningen skal ikke være en blindtarm på siden av alle andre hverdagslige gjøremål. Utdanningen er for mange blitt en fritidssyssel, hvor man kun engasjerer seg når man har tid til det. Slik blir man ikke en god student. Men de fleste består, dessverre. Når man studerer sykepleie, er det etter min mening viktig å ta utdanningen alvorlig. Særlig med tanke på at det kan ende med døden for pasientene man møter om man ikke har gode nok kunnskaper og ferdighetstrening. Dette viser den frivillige kunnskapstesten fra NSF Student. 33 av 550 besvarelser ville tatt livet av pasienten, og over halvparten strøk på denne testen. Sykepleierutdanningen trenger et seriøst løft med tanke på alt det som kreves

av oss i helsevesenet i dag. Politikerne har også åpnet opp for at sykepleierne skal få økt ansvar, og da er det viktig at vi innfrir de kravene dette vil stille til oss. Det er mulig jeg kaster ut en brannfakkell, men det får så være: Per i dag lurer jeg nesten på om det er helsefagarbeidere vi utdanner, og ikke sykepleiere som skal håndtere vanskelige og komplekse pasientsituasjoner.

Kombinerte stillinger

Jeg er stolt over å være sykepleier og jeg brenner for yrket mitt. Det har jeg alltid gjort. Kritikkkverdige forhold på sykepleierutdanningen gjelder ikke bare lave krav, det gjelder også kunnskapsnivå og praksisveiledning. Det er ikke rart at så mange gjorde det dårlig på kunnskapstesten når testen ligger over nivået studentene blir testet i på skolene. Det er altså skolens nivå som ikke kvalifiserer til høyskolenivå. Dermed er det ikke bare studentene som trenger et spark bak, det gjør også lærerne. Mitt forslag er at lærerne går inn i kombinerte stillinger, hvor praksis blir en del av stillingen på skolen. På den måten holder de seg oppdaterte og formidler samtidig et realistisk bilde av yrkeslivet til sykepleiere. De fleste

Tema UTDANNINGEN
 18 – Det var dette vi fryktet
 20 Studenter og lektører har talt
 22 – Urovekkende

Klar for virkeligheten?

- I en landsomfattende test strøk 52 prosent av avgangsstudentene i sykepleie.
- 550 studenter deltok i den frivillige kunnskapstesten.
- 33 svarte feil på spørsmål som ville tatt livet av pasienten.

Tilrettelagt av: Kari Anne Dalen og Ann-Kristin Borch Helmers / Foto: Annelotte Birch Helmers

FAKSIMILE:
 Fra Sykepleie n
 nr. 10 2013.

kjenner til at mange av lærerne ikke har vært i uniform de siste tiårene, og mye har skjedd i praksis siden den gang. På grunn av dette kan man også sette spørsmålsteget ved kvaliteten på de fagene det foreleses i. Ifølge artikkelen svarer mange lektorer selv at de er usikre på om studentene kan det som kreves av dem i yrkeslivet. Det er jo mildt sagt sjokkerende. I min kronikk i Sykepleien i fjor, kritiserte jeg den sterke vektleggingen av etikk i sykepleierutdanningen og at emner i medisinske fag mer eller mindre blir skjøvet ut på sidelinjen. Noen misforsto meg, og trodde jeg overhodet ikke brydde meg om etikk i møte med syke mennesker. Det er helt feil. Selvfølgelig er jeg opptatt av etikk. Respekt og omsorg er viktig.

Jeg snakket med en god kamerat av meg som var medsensor på en bacheloroppgave. Han vurderte å stryke denne studenten på grunn av tynn medisinsk forståelse, men den andre sensoren ville gi toppkarakter på grunn av gode etiske refleksjoner. Den ene sensoren hadde ikke lagt vekt på det medisinske, og nærmest oversett dette. Jeg tror dessverre at dette ikke er en enkeltstående hendelse, men at slike vurderinger skjer på de fleste høyskoler.

Dårlige praksisplasser

Neste punkt jeg vil kommentere, er dårlige og irrelevante praksisplasser. Dette ble også trukket frem i artikkelen som kritikkverdige forhold ved utdannelsen. Som lektor vet jeg at det er en knallhard kamp blant skolene om å få gode praksisplasser. Da tenker jeg spesielt på de store byene som har flere skoler med sykepleierutdanning. Men alle studenter har krav på god og relevant praksis. Det tror jeg alle er enige om. Sykepleieryrket er jo et praktisk yrke, og da er det jo en selvfølge at mesteparten av kunnskapen læres i praksis. Alle ønsker at sykepleierpersonell de vil møte når de blir syke eller møter helsevesenet som pårørende er kvalifiserte.

Veiledning

Det siste punktet jeg vil kommentere er dårlig praksisveiledning. Det finnes heldigvis ikke bare dårlige praksisveiledere, men det er likevel for mange. Mange sykepleiere blir tvunget til å veilede. Mange synes det blir for mange veiledningsperioder etter hverandre, slik at de aldri får et pust i bakken. Og andre synes faktisk det et ork å veilede, og ønsker ikke den konfrontasjonen man må ta hvis studenten

ikke fungerer. Det er ikke noe hyggelig å vite at studenter i mange tilfeller har endt opp med å være en belastning for praksis. Resultatet blir ofte at praksisveilederne ikke engasjerer seg like mye under vurderingssamtalene. Noen ganger blir det ikke satt av nok tid til vurderingssamtaler, fordi praksisveilederne har tusen andre ting å gjøre den dagen. Resul-

«Men de fleste består, dessverre.»

tatet blir at mange av vurderingssamtalene blir kraftig forkortet, slik at det ikke blir rom for en samtale studentene kan noe lære av. Etter min mening ender det mange ganger bare opp med «svada»-tilbakemeldinger, for å bli fort ferdig. Jeg synes avdelingssykepleierne skal legge til rette for studentsamtalene, fordi disse samtalerne er en viktig del av praksisopplæringen. Jeg tør påstå at mange studenter sitter igjen med det samme inntrykket. De vil jo lære. Og mange er sterkt motiverte. Heldigvis. Men motivasjonen blir kraftig redusert på grunn av lite utbytte av praksisveiledningen. ■■■